

Obzor

subota, 15. srpnja 2023., broj 2027.

KULTURA, DRUŠTVO, ZNANOST

Večernji list

JE LI PREDsjedNIK Vrhovnog suda u pravu kad kaže da je stanje kaotično

Stanje i jest dramatično. I tko može znati bolje o tome doli poglavar tijela sudbene vlasti. Ako je on i ranije upozoravao kao i njegov prethodnik na taj problem, onda vjerujem da je govorio istinu u javnost. S druge strane to potvrđuje i ovaj štrajk. Ne štrajkamo samo zbog plaća, nego zbog toga do čega je dovelo pitanje malih plaća, a to je nedostatak ljudi. Sad je problem i zadržati ljude, a kamoli dovesti nove. Ako predsjednik Vrhovnog suda tako tvrdi, onda ne vidim razloga za sumnju da je stanje zaista kaotično

IGOR BALIĆ/PIXCEL

DRŽAVNI SLUŽBENICI I NAMJEŠTENICI NA SUDOVIMA I U DRŽAVNIM ODVJETNIŠTVIMA UŠLI SU MEĐU NAJDUŽE ŠTRAJKAŠE U HRVATSKOJ. O RAZLOZIMA ŠTRAJKA I ZAŠTO TAKO DUGO TRAJE, ALI I O MOGUĆEM IZLAZU IZ, KAKO IZGLEDA, SLIJEPE ULICE U KOJOJ SU SE NAŠLI, RAZGOVARALI SMO S PREDsjedNICOM SINDIKATA DRŽAVNIH I LOKALNIH SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA

Iva Šušková

Sve više mislimo da nas se ne uvažava i da premijer ne želi susret jer štrajkaju mahom žene

“ PORAŽAVAJUĆE DA SE TOLIKO DUG ŠTRAJK DOGODIO U SUSTAVU O KOJEM OVISI CIJELA DRŽAVA. I DA JE SVE VEĆE OPTEREĆENJE NA ONIMA KOJI SU OSTALI, A ISTO TAKO JE SVE VEĆI BROJ OBOLJELIH I ONIH PRED MIROVINOM UNUTAR TOG SUSTAVA. I TERET PREKOMJERNIH PREDMETA JE PAO NA ONE KOJI OSTAJU

IGOR KRALJ/PRISELL

Državni službenici i namještenici na sudovima i u državnim odvjetništvima već su šesti tjedan u štrajku. O razlozima štrajka, zašto tako dugo traje i o mogućem izlazu iz, kako izgleda, slijepe ulice u kojoj su se našli, razgovarali smo u ovom intervjuu, sve do zaključenja ovog broja Obzora, s predsjednikom Sindikata državnih i lokalnih službenika i namještenika RH Ivom Sušković.

Prestigli ste dosad drugi po trajanju štrajk u RH, a to je 36-dnevni štrajk prosvjetara 2019. Samo su liječnici duže štrajkali 2013. godine - 58 dana. Dok pripremamo ovaj intervju već je 39. dan štrajka, a ako se ništa ne promijeni kad izađe ovaj broj Obzora to će već biti 41. dan.

Poražavajuće je to što smo obrili takav rekord, da su ljudi koji su pristupili ovom štrajku prisilno dovedeni u takvu situaciju da moraju svoja prava izboriti, odnosno tražiti kroz ovakav štrajk. No mi smo prije smatrali da se na takve probleme na koje sindikat ukazuje i zastupa svoje članstvo u pravosudnim tijelima treba ukazivati za stolom i za stolom ih rješavati. Poražavajuće je da se toliko dug štrajk dogodio u sustavu o kojem ovisi cijela država.

Dokad može trajati vaš štrajk?

Kada smo krenuli u štrajk, nadali smo se da će Vlada prepoznati tu dubinu problema u pravosuđu jer ovo nije ništa novo. Komunicirali smo godinama prije i smatram da je ministar Ivan Malenica upoznat sa svakim i najmanjim problemom u pravosuđu i o tome smo razgovarali s njim. U svim tim razgovorima ističe se nemogućnost Vlade da iz proračuna izdvaja za samo jednu skupinu službenika i namještenika države službe i da će se problem cjelovito riješiti novim zakonom o plaćama. Mislim da smo razgovorima za tim stolom prije tri godine za koji smo mislili da se mogu riješiti problemi izigrani. Izostala je reakcija u vidu poboljšanja situacije s obzirom na to da je jasno komuniciran nedostatak službenika u tom sustavu. Da su razlog tomu ne samo uvjeti rada i 30-godišnje zanemarivanje tog dijela sustava, nego upravo te male plaće koje nisu atraktivne da privuku nove kadrove. I da je sve veće opterećenje na onima koji su ostali, da je sve više onih koji odlaze, da je dobra struktura takva da je sve veći broj ljudi pred mirovinom. A isto tako je sve veći broj oboljelih u unutar tog sustava. I sav taj teret prekomjernog broja predmeta pao je na one koji ostaju, a da pritom nemaju dodatnu pomoć.

Koliko ima državnih službenih namještenika na sudovima i državnim odvjetništvima i koliko ih je trenutno u štrajku?

Mi smo krenuli u postupak mirenja uzimajući u obzir podatak iz 2020. od tadaš-

njeg Ministarstva uprave koje je tada vodilo Ivan Malenica. Upravo zbog razgovora oko problema pravosuđa tražili smo taj podatak. Prema tom dokumentu koji su nam dostavili, tada je bilo zaposleno 7748 službenika i namještenika u tijelima sudbene vlasti. Ta je brojka još veća ako uzmemo u obzir i državna odvjetništva. No ono što je sad izašlo u vidu tih podataka, a traženo je od predsjednika Vrhovnog suda, to nisu podaci koje se mogu izjednačiti s onima koje ima Ministarstvo pravosuđa. Predsjednik Vrhovnog suda uputio je dopis prema predsjednicima sudova i tražio podatke koliko je ljudi u sustavu i koliko ih je otišlo iz sustava za jedno određeno razdoblje. Smatram da su predsjednici sudova dostavili istinit podatke. No čudno i zabrinjavajuće zašto taj podatak nije uskladen s podacima Ministarstva. Jer je ministar Malenica iznio sasvim drugačije brojke.

O tome ćemo nešto kasnije, imate li podatke koliko je ljudi u štrajku?

Procijenili smo na temelju podataka s terena jer ta brojka varira iz dana u dan, ljudi naime koriste godišnje odmore, neki su na bolovanju, a neki otišli iz sustava baš u tjeklu ovog štrajka, da je u štrajku oko 5000 ljudi ili možda malo više.

Tražite povećanje plaće za državne službenike i namještenike na sudovima i u državnim odvjetništvima za 300 eura, a premijer Andrej Plenković vam je poručio da nećete dobiti ni cent više. Kako to komentirate?

Naše zahtjeve postavili smo s obzirom na zahtjeve sudaca i znatno veliku razliku između plaća službenika i sudaca, kojemu smo dali bezuvjetnu podršku u njihovu bijelom štrajku. I sami su svjesni su te činjenice i komentirali su u svojim pregovorima o čitavom problemu pa tako i o problemu i uvjetima rada i plaća službenika. No što je naš najveći problem u tih 300 eura, prvobitno 400 eura koji su prilagođeni odluci Vlade o podizanju plaća za 100, 80 i 60 eura, jest pritisak drugih sindikata, takozvanih reprezentativnih s kojima Vlada potpisuje Memorandum o razumijevanju u kojem se navodi da je to prvi korak ka povećanju za sve. Time žele smiriti situaciju i da u miru prođu proces izrade i zakona o plaćama i uredbi s platnim razredima kojima će se definirati nove koeficijente. No ti reprezentativni sindikati nisu upoznati s problemima u pravosuđu i plaćama u smislu analize usporedljivih kategorija. Oni rade pritisak i vjerujem da zbog toga nije došlo do dogovora, odnosno ponude Vlade. Svaki sindikat pritišće svoje resorno ministarstvo, a ministri onda komuniciraju da bi došlo do velikih pritisaka drugih i da zbog toga ne smiju popustiti našem zahtjevu.

Iz Vlade tijekom ovog štrajka pregovarate s ministrom Ivanom Malenicom. Kakav je njegov stav, što vam on nudi?

Ministar nam nudi samo Memorandum o razumijevanju. U tom Memorandumu on ističe da bi stajalo što su ciljevi Vlade i Ministarstva po pitanju plaća i uvjeta rada i opreme na sudovima i u državnim odvjetništvima. No to je nama neprihvatljivo jer se navodi samo ono što se nastoji postići u 2024. što naravno ne možemo prihvatiti kao nešto da će se zaista i dogoditi. To je pravno neobvezujući akt. No planovi za 2024. ne rješavaju sadašnju situaciju u pravosuđu i zbog toga ovo bi samo produčilo problem jer ovi ljudi ne bi bili adekvatno pozicionirani ni pri donošenju novih uredbi koje se tiču novog zakona o plaćama.

Je li s vaše strane moguće neki kompromis da to povećanje bude primjerice 200-150 eura?

Govorili smo u tom smjeru od samog početka. Postavili smo zahtjev koji je neprihvaćen i komentiran kao nerazuman, neobjektivan. Komunicirali smo da je u redu da je nekome nešto neprihvatljivo. Ako je tako, onda s druge strane tražimo što je prihvatljivo. Dakle, očekivali smo neku

protupunodu u nadi da će to biti ponudni izlaz iz ove situacije kako bi se do 1. siječnja 2024. premostio ovaj problem.

Je li tražili sastanak s premijerom?

Da, nakon održanog prosvjeda 30. lipnja. Poslali smo zahtjev dan ranije, nakon sastanka u Ministarstvu pravosuđa jer smo dali šansu i tom sastanku ne bi li se nešto nakon toga u vidu ponude izdovolilo. Izašli smo s tog sastanka opet s ponudom – ništa. Prije i nakon prosvjeda tražili smo sastanak s premijerom kako bismo njemu iznijeli činjenice o kojima vjerujem da ga drugi sindikati ili ministri koji nisu upoznati s time ne informiraju i dovode u zabludu.

Je li dobili ikakav odgovor?

Nismo dobili nikakvog odgovora.

Za štrajka vode se samo hitni sudski postupci, sve ostalo je stalo. A sudski postupci inače kod nas traju u neogledu i ima ogromna količina neriješenih postupaka. To za to snosi odgovornost ili Vlada?

Mi smo s jedne strane pogodeni tim propitivanjem zakonitosti štrajka jer smo ušli paralelno u još jedan proces. No ne smijemo zaboraviti da je naš sindikat prvi u povijesti RH koji u ovom trenutku nije išao nešto samo za sebe nego i druge sindikate. To će se prepoznati tek u budućnosti. Važno je bilo da se utvrdi zakonitost štrajka, a to je utvrđeno presudom Zupanijskog suda koju je potvrdio i Vrhovni sud. Stoga kad su ljudi pristupili štrajku, a Vlada u postupku miranja nije dogovorila poslove koji se ne smiju prekidati, što je bila dužna sukladno Zakonu o radu, a u tom zakonu stoji da u vrijeme štrajka to više ne može definirati. Mi smo željeli nekako amortizirati težinu problema pa smo dali uputu našim sindikalnim povjerenicima da se u dogovoru sa svojim čelnikom tijela definiraju ti hitni poslovi. Zakon kaže da se u štrajku moraju obavljati nužni poslovi, a koji se tiču pitanja života, zdravlja i ugroze sigurnosti pučanstva. No ono što je sad jedna paleta hitnih ili manje hitnih poslova, a klasificiranih kao hitnih, dovodi u pitanje koliko je zaista tako hitno jer ako sve postane hitno, onda se to direktno zadiru u štrajk. Dakle ljudi obavljaju i više od onoga što bi trebali, uvažavajući da su i prije štrajka obavljali svoje poslove savršeno i odgovorno pa tako savršeno i odgovorno štrajkuju. No ako se sve bude definiralo hitno, onda mi ne možemo štrajkati, onda je štrajk ugušen.

Ostali sindikati u državnim i javnim službama također su pripremili štrajkom, a onda ih je premijer Plenković "kupio" povećanjem plaće od 60, 80, 100 eura i to od ovog lipnja. To je privremena mjera, kako je objasnio, dok ne bude i formalizirana u Zakonu o plaćama javnih i državnih službenika koji će stupiti na snagu 1. siječnja 2024. Zašto i vi niste pristali na to?

Mi razumijemo s jedne strane premijera da je sad došlo do neznodne situacije. Ali ta neznodna situacija nije samo za njega nego za sve, za one koji su u štrajku, za građane i poduzetnike i sve ostale koji prepoznaju važnost tih ljudi unutar pravosuđenog sustava. Smatramo da su reprezentativni sin-

dikati pridonijeli najviše tog situaciji zbog nepoznavanja karakterističnosti rada pravosuđenih djelatnika čime su se doveli u zabludu. Dakle, i premijera i ministre. A mi dobro znamo kako su se na resornim ministarstvima rješavali i na temelju čega su ti sindikati išli do svojih dodatke ili povećanje koeficijenta.

Ta se povišica odnosi i na vas, tako da ćete dok štrajkate za veće plaće i dobiti tu povišicu, što premijer smatra apsurdnim. Je li i za vas to apsurd?

Možemo to gledati na više načina. Ako se samo definira povišica, onda jest apsurdno. No ta povišica ne rješava pitanje problema malih plaća u pravosuđu, osobito ne onih koji ne dosežu ni minimalno propisane plaće. Sve ove godine povećanjem osnovice za državne službenike i namještenike u pravosuđu nije bilo povećanje, nego je Vlada sami sebi time pomagala da korekcijom plaća treba manje namiriti tim ljudima do minimalne plaće, a koji nikada u svojoj službi nisu konzumirali ni minuli rad jer ne prelaze tu minimalnu plaću. Bez obzira na to povećanje, oni su opet najviše rangirani na usporedivim kategorijama.

Prosječna plaća državnih službenika i namještenika na sudovima i u državnim odvjetništvima iznosi od 600 do 650 eura. Kako je moguće uopće živjeti s tako malom plaćom?

U tome i jest najveći problem što je inflacija odradila svoje i ti ljudi već ionako najviše plaćenih u sustavu osjetili su najveći udar toga. Tu ima i starijih i mlađih ljudi koje ne mogu u mjesecu isfinancirati osnovne životne potrebe kada dođu tako malu plaću. Ni 500 ni 600 ni 700 eura nije dovoljno za obitelj, samohrane roditelje, za školovanje djeteta, vrtić... Koliko toga odu na hranu, režije, a o kulturnim sadržajima uopće ne govorim. Radili smo anketu i gotovo da ne postoji osoba koja se izjasnila da izdvaja za kulturne sadržaje.

Uspoređivali ste koeficijente u različitim državnim i javnim institucijama za istodavno mjesto. Do kojih zaključaka ste došli?

Analizom koju smo napravili na temelju tablice Svjetske banke koja sadrži podatke iz 2020. Za analizu je korišteno radno mjesto sudbenik/administrativni referent sudski zapisničar (tijela sudbene vlasti) i sudski zapisničar (tijela sudbene vlasti). Njegov koeficijent je 2020. godine

iznosio 0,867. Ponovno se naglašava da sudski zapisničari nemaju nikakav dodatak koji će se pretvoriti u koeficijent. Utvrđeno je da postoji 360 usporedivih pozicija radnih mjesta poput upravnih referenata, administrativnih referenata i sl. iste stručne sprema kao i sudski zapisničari. Za 231 od 360 tih pozicija radnih mjesta predviđeno je povišenje koeficijenta zbog uračunavanja postojećih dodataka, i to za prosječno 16,09 posto. Nakon tog povišenja samo jedno radno mjesto od tih 231 neće imati viši koeficijent od sudskih zapisničara, 230 hoće. Prema koeficijentu iz 2020., 120 pozicija radnih mjesta imalo je viši koeficijent od sudskih zapisničara, a nakon povišenja zbog dodataka, 309 radnih mjesta imat će koeficijent viši od koeficijenta sudskih zapisničara. To konkretno znači da bi prije povišenja sudski zapisničar bio na 121. mjestu među tim radnim mjestima, a nakon povišenja zbog uračunavanja postojećih dodataka, na 310. mjestu, tj. dodatno će i trajno nazadovati u odnosu na kolege u drugim resorima. Prema podacima iz 2020., 240 pozicija radnih mjesta ima isti ili niži koeficijent od sudskih zapisničara, a nakon povišenja zbog uračunavanja postojećih dodataka njih 190 će dobiti povišenje i samo 1 od njih će imati niži koeficijent od sudskog zapisničara. 189 će ih imati viši koeficijent od sudskih zapisničara. Nakon provedbe projekta predviđeno je da će od 360 pozicija radnih mjesta svega 49 ostati u nepovoljnijem položaju od sudskog zapisničara, a od njih 49 samo 1 dobiva povišenje koeficijenta zbog uračunavanja postojećih dodataka. Daljnjom usporedbom postojećih i novih koeficijenta, razvidno je kako po postojećem modelu imamo 24 jedinstvene vrijednosti koeficijenta pri čemu je koeficijent sudskog zapisničara 4. najniži koeficijent. Po novom modelu, povećava se broj jedinstvenih vrijednosti koeficijenta na nevjerojatnih 66 pri čemu je koeficijent sudskog zapisničara ponovo 4. najniži koeficijent, što potvrđuje gornje navode o znatnom zaostajanju koeficijenta pravosuđenih službenika. Konkretno, to znači da se pozicija sudskog zapisničara koja je 2020. bila među 12,5 posto najnižih dodatno degradira na razinu 4,55 posto najnižih koeficijenta. Da je ministar Malenica prošli tjedan prihvatio ove prijedloge, štrajk je mogao prestati već sljedećeg dana, a službenici i namještenici su već mogli početi s radom.

Kako izgleda jedan prosječan dan štrajka državnih službenika i namještenika na sudovima i državnim odvjetništvima?

Ljudi ujutro dolaze na svoje radno mjesto, vodi se evidencija prisutnosti na poslu. Okupe se ako imaju prostoriju koju im je dana na korištenje tijekom štrajka. Odraduju ono što je zaista hitno.

Dobronić je u pismu Vladi upozorio da se rješavanje pitanja vaših plaća se ne može rješavati u paketu s ostalih 219.000 vaših kolega u drugim institucijama jer sudbena vlast neovisna pa njezini zaposlenici ne mogu biti u statusu državnih službenika ili namještenika. To je i vaša stav, zar ne?

Ovdje je dosta bilo važno skinuti stigmama s ljudi u pravosuđu jer javnost je imala percepciju da se radi o uhlebjima, da su to ljudi koji ne rade ništa, a jako puno zarađuju. No evidentno je da se pravosuđe treba promatrati odvojeno i uvažavati sve njegove specifičnosti kao što se uvažavaju sve specifičnosti MUP-a, MORH-a, carine... I trebalo bi se zbog toga omogućiti kolektivno pregovaranje na razini pravosuđa i rješavati pitanja kroz sporazume za njih. To sad postojbi svugdje, samo kod pravosuđa ne.

Dobronić je iznio i podatke da je u zadnjih godinu i pol 870 službenika napustilo sudove, a da broj nepovoljenih radnih mjesta iznosi 1166. Upozoruje da je zbog masovnog odlaska službenika pravosuđni sustav pred slomom.

Stanje i jest dramatično. I to može znati bolje o tome doli poglavar tijela sudbene vlasti. Ako je on i prije upozoravao kao i njegov prethodnik na taj problem onda vjerujem da je komunicirano istinu u javnost. S druge strane, to potvrđuje i ovaj štrajk. Dakle, ne štrajkom samo zbog plaća nego zbog toga do čega je dovelo pitanje malih plaća, a to je nedostatak ljudi. Sad je problem i zadržati ljude, a kamoli dovesti nove na ovu plaću koja se nudi. Ako predsjednik Vrhovnog suda tako tvrdi, onda ne vidim razloga za sumnju da je stanje zaista kaotično.

Malenica pak tvrdi da predsjednik Vrhovnog suda informacijom da je 870 službenika napustilo sudove obmanjuje javnost jer u s navedenom razdoblju na sudovima i primljeni novi službenici i namještenici. To je u pravu?

Zabrinjavajuće je da predsjednik Vrhovnog suda i ministar pravosuđa koji predstavlja u ovom slučaju posljedavca nemaju usklađene podatke – to znači da netko od njih iznosi neistinite podatke o istom sustavu, koji je evidentno u kaosu. Iz Ministarstva uprave dobili smo jedan podatak za 2020., a kad ga usporedimo s novim podacima iz Ministarstva, ispada da je u ove tri godine iz sustava otišlo oko 1500 ljudi. Vjerujem da ih se pritom nije toliko zaposlilo. Ako se netko i javi na natječaj, jako brzo odu, odnosno traže premlještaj. Ili se javljaju na poziv na premlještaj. A za to ministar treba dati odobrenje.

Suci su bijelim štrajkom izborili povećanje plaća. Premijer je popustio i liječnicima pa im je povećao također tonako iznad prosječne plaće. Da bude jasno, nemam ništa protiv toga, želim da svi imaju što veće plaće. Ali ipak moram i tu povećati paralelu s vama koji radite za plaću nešto veću od minimalne.

Pitanje je kako je moguće da nema reakcije, želje, razumijevanja i hitne druge strane da se ovo zaustavi, odnosno da se riješi na kompromisan način. Postavlja se pitanje na terenu, budući da su državni službenici i namještenici u pravosuđu mahom žene i ja ih zastupam, da je možda i tu problem. Jer se taj naš pritisak ne doživljava dovoljno teškim, možda bi se već popustilo da je 5000 muškaraca u pitanju. Samo prenosim ono što se propituje na terenu. Jer žene su moguće slabije pa onda ne mogu izvršiti takav pritisak. A i pokušaj umanjenja vrijednosti tih ljudi u sustavu i samog pravosuđa nije dobro zbog percepcije javnosti. Kad ►►

Činjenica je da je u početku štrajka zaista bila klima takva da su ljudi bili spremni na kompromise, kaže I. Šušćević

Radili smo anketu i gotovo da ne postoji naš član koji se izjasnio da iz plaće izdvaja za kulturu

▶▶ **INTERJU IVA ŠUŠKOVIĆ**

je Hrvatska ulazila u EU kočnica je bila upravo pravosuđe.

Hoćete reći da je dobar razlog zašto ste ovako dugo u štrajku i zašto Vlada ne popusta, i šovinizam?

Ne bih upotrijebila tako tešku riječ. Ali se šalje poruka javnosti da ljudi u pravosuđu nisu toliko važni koliko je važno da imate medicinsku pomoć kad vam zatreba. Jer ne trebaju ljudi u tolikoj mjeri pravosudne službenike kao liječnika ili medicinske sestre. No, činjenica je da su na radnim mjestima s najnižim koeficijentima pa tako i u pravosuđu zaposlene žene. I možda one nisu mogle napraviti tako veliki pritisak.

S obzirom na razvoj situacije i oštre reakcije premijera na vaše zahtjeve, jeste li u međuvremenu odlučili ići na sve ili ništa?

Činjenica je da je u prvom-drugom tjednu štrajka zaista bila klima takva da su ljudi bili spremni na kompromise. Nama nije srž samo pitanje plaća. Ovo je pitanje opstanka pravosuđa u cjelini. Dakle, time i pitanje definiranja podloge za dobivanje novih ljudi u sustav, a s druge strane da se poradi na kvaliteti, učinkovitosti i produktivnosti rada u korist svih građana RH. No ono što je različito od prva dva tjedna je upravo to da ljudi osjećaju povrijeđenost, jad i gorčinu zbog tog ignoriranja. Oni sada propitaju i komuniciraju svašta pa tako i da zastave sve pa i hitne slučajeve. No, oni kažu: odgovorno radimo svoj posao pa tako odgovorno i štrajkamo. Zaista ne žele dovesti u pitanje i to što mogu odraditi da bi loše funkcionirali. Pitaju se zašto ih se tim nečinjenjem tjera na promišljanje na totalnu obustavu. Ljudi su možda u prva dva tjedna bili puno drugačijeg razmišljanja i osjećaja i spremniji na dogovor. Sad je to već predaleko otišlo, a mislim i da su ministar i premijer svjesni toga. Mi smo i dalje otvoreni za razgovore. Držimo da treba ići povećanje plaća, postoje objektivni razlozi za to. Nismo mi neki tvrdi i nerazumni sindikat.

Što vam je rečeno na zadnjem sastanku s ministrom Malenkom i što kako ćete odgovoriti na to?

Na zadnjem sastanku održanom 12. srpnja ponuđen nam je prijedlog Sporazuma koji je zapravo pisani oblik dosadašnje komunikacije od početka štrajka. Prema prijedlogu prva faza povećanje 100, 80, 60 eura, koje povećanje je već isplaćen u srpnju te druga faza – garancija da ćemo sudjelovati u izradi novih uredbi te garancija koeficijenta prema tablici koja je prilog samog sporazuma. Tom tablicom uopće nisu obuhvaćeni svi koji su danas u štrajku. Proveli smo izjašnjavanje članstva te se 99 posto članova izjasnilo kako ne prihvaća ovakav prijedlog te da nastavlja sa štrajkom. Vlada je u četvrtak donijela Odluku o neplaćanju dana provedenih u zakonitom štrajku.

Hoćete li obistiniti najave da ćete obustaviti i hitne predmete?

Štrajkaši su spremni na to i ja to ih ne mogu zaustaviti. Sad čekamo službenu odluku o neplaćanju dana u štrajku. Kažu mi da, ako to donesu, da će stati i s obavljanjem hitnih slučajeva. Koliko sam upoznata, neplaćanje će se primijeniti od 17. srpnja.

Što ako ne dobijete što tražite? Hoćete li se vratiti podvignog repa na posao ili će ljudi dati masovne otkaze? Možete, primjerice, raditi kao dostavljajući, oni imaju veću plaću od vas.

Nakonobar u Hrvatskom saboru ima veću plaću od službenika na sudu. Ne kažem da taj čovjek ne bi trebao imati toliku plaću, ali je li moguće da ovaj na sudu ima toliko malu plaću? U ovom trenutku ne mogu procijeniti na što je spremno 5000 ljudi u pravosuđu. No ono što znam i imam informaciju s terena oni ne žele odustati od ovog štrajka dok god ne postignemo povećanje plaća.

Državni udari tehnoloških i digitalnih divova

Pitanje je gdje točno u nadzirajućem kapitalizmu završava moć kompanija

Kritičari digitalnih divova naglašavaju da te tvrtke prate sve što radimo na internetu, svaki email koji šaljemo, svaki naš tvit i upis na Facebooku, sve što "lajkamo", sve internetske stranice koje posjetimo. No, tu nije kraj moći najvećih kompanija: one mogu promijeniti javnu sferu

Piše Dino Brumec

Još uvijek odzvanjaju riječi šefa Mete, odnosno Facebooka, Marka Zuckerberga koji je prije pet godina rekao da je "na mnogo načina Facebook više nalik na državu nego na tradicionalnu kompaniju". Diljem svijeta mnogi se komentatori pitaju je li nekoliko tehnoloških divova, možda samo pet tvrtki, postalo moćnije od dobrog dijela suverenih država. Ljevica se boji da će tih pet moćnika – Amazon, Alphabet (kompanija koja stoji iza Googlea), Apple, Microsoft i Meta (koja stoji iza Facebooka) – koncentrirati u privatnom sektoru moć koja će omogućiti daljnja bogaćenja naštrb običnog čovjeka. Za desnicu je suludo da se

te kompanije mogu pokazati moćnije i suverenije od suverenih država. Liberalni centar pak brine se zbog moguće ugroze slobode govora.

No, ima i onih koji vjeruju da je komunikacija na internetu i društvenim mrežama otvorila prilike koje su dosad bile nezamislive te će to samo pozitivno utjecati na demokracije diljem svijeta. Ipak, valja reći, debate o ulozi tih kompanija žestoke su i glasne, i čini se da u globalnim medijima dominiraju skeptici prema tih nekoliko kompanija, a pritom često moć tih tvrtki nakon debata prođe neokrznuća u stvarnom životu.

Kritičari digitalnih divova na-

glašavaju da te tvrtke prate sve što radimo na internetu, svaki email koji šaljemo, svaki naš tvit i upis na Facebooku, sve što "lajkamo", sve internetske stranice koje posjetimo. Teza američke autorice i profesorice Shoshane Zuboff da se već sad nalazimo u "nadzirajućem kapitalizmu" ("surveillance capitalism") dobrano se ukorijenila. No, tu nije kraj moći nekoliko najvećih kompanija: kako je to zamijetio Guardianov oštrorni kolumnist John Naughton: one imaju moć promijeniti javnu sferu algoritamskim utjecajem na informacije koje primamo te mogu uškratiti najmoćnijeg političara zapadnog svijeta tako da mu odjednom oduzmu platformu (referirao se na odluke Fa-